

STRUKTURNI PROBLEMI IN RAZVOJNI IZZIVI SLOVENSKEGA PODEŽELJA V EVROPSKI RAZSEŽNOSTI

Problematika neenakomerno razvitega slovenskega podeželja je eden ključnih problemov in izzivov našim prostorskim regionalnim politikam in tudi geografski stroki. Raziskovalni projekt *Strukturni problemi in razvojni izzivi slovenskega podeželja v evropski razsežnosti* (v okviru Ciljnega raziskovalnega programa "Konkurenčnost Slovenije 2001-2006«) poteka od leta 2002 do leta 2005 na Oddelku za geografijo. Odgovorni nosilec projekta je dr. Marijan M. Klemenčič, pri projektu pa sodelujejo tudi drugi sodelavci Oddelka za geografijo. Interdisciplinarno in medinštitucionalno zasnovana raziskava, v katero sta vključeni Biotehniška fakulteta in Inštitut za trajnostni razvoj (kot nevladna organizacija), želi z različnih zornih kotov osvetliti, predstaviti in ovrednotiti ključne razvojne probleme podeželja ter regionalne razvojne potencialne.

Od leta 2001 ima pomembno vlogo pri razvoju slovenskega podeželja tudi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je skupaj z Ministrstvom za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo sofinancer tega projekta. Z izvajanjem ukrepov v okviru Programa razvoja podeželja je omenjeno ministrstvo prevzelo odgovorno vlogo pri bodočemu usmerjanju in razvoju podeželskega prostora in spodbujanju multifunkcionalnosti kmetijstva.

Projekt temelji na obsežnem terenskem delu, ki je potekalo na desetih izbranih problemstih podeželskih območjih (Goričko, Murska ravan, Haloze, Posotelje, Bela krajina, Suha krajina, Loški potok, Goriška brda, Zgornje Posočje, Zgornja Savinjska dolina). V terensko delo so bili vključeni tudi študenti in absolventi geografije. Osrednji del terenske raziskave je bil namenjen analizi dejanske demografske slike izbranih naselij in območij in predstavlja osnovo za opredelitev njihove vitalnosti. V celoti smo na vseh izbranih območjih v skupaj 73-ih naseljih v obravnavo zajeli skoraj 4.500 prebivalcev. S pomočjo ankete »razvojnih problemov in priložnosti« (izvedenih nekaj manj kot 1000 anket) smo želeli ugotoviti ključne razvojne in okoljske probleme ter razvojne potencialne. Vzporedno z anketnim vprašalnikom smo opravili tudi vodene intervjuje z vodstvi lokalnih skupnosti. Posebno pozornost smo namenili stanju in razvoju kmetijstva ter njegove vloge v usmerjenem endogenem regionalnem razvoju ter na vzorcu kmetij izvedli anketo nosilcev dopolnilnih dejavnosti na kmetiji (65 izvedenih anket) in energetske intenzivnosti konvencionalnih in ekoloških kmetij (zajetih 96 kmetij).

Končni cilj projekta ni priprava nove členitve našega heterogenega podeželja. Težišče je v opredelitvi glavnih modelov razvoja in (izhajajoč iz njihovih značilnosti) predlagati rešitve, ki bodo v skladu s trajnostnim razvojem in usmerjene k zmanjšanju regionalnih razlik ter boljšemu izkoriščanju možnosti in priložnosti slovenskega podeželja.

Dosedanji rezultati so bili predstavljeni in objavljeni na mednarodni konferenci agrarnih ekonomistov (Dunaj, april 2004) in na Zborovanju slovenskih geografov v Velenju (oktober 2004), ob zaključku pa projektna skupina namerava pripraviti tudi obsežno monografsko publikacijo.

Barbara Lampič